

Кръгла маса

Изграждане на институционална устойчивост срещу зловредното чуждестранно влияние

25.06.2024 г., 10:00ч., зала „Royal Ballroom III”, х-л „София Балкан Палас“

Приветствие

на

Атанас Запрянов, министър на отбраната

**Ваше превъзходителство (посланик Мертен),
Дами и господа,**

За мен е чест да се обърна към Вас на този форум, посветен на противодействието на чуждото зловредно влияние против държавата и обществото. Изграждането на институционална устойчивост е ключово условие, за да можем да защитим националната сигурност в коренно променената стратегическа среда заради войната на Русия срещу Украйна.

Като говорим за устойчивост, трябва да се фокусираме не само върху държавата и нейните институции, но и върху българското общество, тъй като хибридните въздействия са насочени едновременно в двете направления. Защото не може да изградим устойчива държава, без да имаме устойчиво общество, което има доверие на институциите и на своите елити. Усилията на институциите в този контекст няма да бъдат успешни, ако не са подкрепени от активно и устойчиво на външно зловредно влияние гражданско общество. Ето тук идва решаващата и незаменима роля на неправителствените организации, гражданските сдружения и инициативи, академичния сектор и, разбира се, на медиите.

В тази връзка, поздравявам Центъра за изследване на демокрацията за неговите системни усилия през последните години, ориентирани към анализиране и изобличаване на руската хибридна дейност против България. Приветствам ги за това, че една от основните теми на техните изследвания е именно чуждото влияние и дезинформацията, като освен руското, обръщат все по-задълбочено внимание и на предизвикателствата, идващи от страна на Китай. Последното към момента не е във фокуса на медийното внимание у нас. Убеден съм обаче, че през идните години България ще се сблъсква паралелно не само с руската хибридна подривна дейност, но и с хибридните въздействия на Китай като системно предизвикателство.

Противодействието на хибридна война на Кремъл в информационното и дигиталното пространство днес е от първостепенна важност за България и в частност за Министерството на отбраната. Дезинформацията е най-непосредственото предизвикателство, с което всеки ден се борим. И последните избори в България преминаха под сянката на кремълската дезинформация, която е един от главните инструменти за руска намеса във вътрешнополитическите процеси в нашата страна.

България отдавна е мишена на руската хибридна война, като целта на Кремъл е оказване на влияние върху процеса на вземане на вътрешнополитически решения. Подривната реваншистка стратегия на Москва е насочена към постепенно овладяване на държавата отвътре, или това, което се нарича “state capture”. Това беше потвърдено и от проведените на 9 юни предсрочни парламентарни избори и на вота за Европейски парламент. Както в останалите страни от ЕС, така и у нас, чрез своите хибридни методи и инструменти, Москва се стремеше да окаже подкрепа на проруските политически формации и лидери. Главният инструмент е дезинформацията, а посланията и наративите са съобразени с националните особености и уязвимости.

Що се отнася до България и в частност до сигурността и отбраната, основният хибриден руски наратив против България е тотално обърнатото представяне на темата за „мира и войната“. Така подкрепата за руската военна агресия против Украйна е представяна като дело на „мира“. Съгласно тази изкривена логика, за да има мир, Украйна трябва да отстъпи пред агресора, а Западът да спре да изпраща военна помощ за украинските въоръжени сили. От друга страна, изпращането на военна помощ на Украйна - жертвата на руската агресия, се описва от проруските проксита като „удължаване на войната“. Всичките тези хибридни манипулации са насочени към оказване на влияние върху решенията на правителството и парламента, с цел спиране на военната помощ за Украйна, а в по-дългосрочен контекст – върху цивилизационния избор на страната ни да е част от семейството на демократичните, свободни държави и ценностите, определящи нашия начин на живот. В тази връзка, още веднъж искам да потвърдя най-категорично, че предоставянето на военна помощ за Украйна е наш стратегически интерес и ние ще продължим да подкрепяме Украйна, включително и с изпращане на допълнително въоръжение и техника.

Една от най-наглите и абсурдни руски хибридни лъжи днес е за предстоящо изпращане на български военнослужещи на фронта в Украйна. Министерството на отбраната неведнъж официално е опровергавало тази фалшива новина. За съжаление, немалко хора се подвеждат от подобни манипулации и ето това е едно от конкретните направления за работа за повишаване на обществената устойчивост против враждебни когнитивни въздействия. Трябва да признаем, че проблемът с незаетите вакантни длъжности във въоръжените сили днес се дължи в не малка степен именно на тази и подобни на нея лъжи и манипулации.

Непрекъснатото когнитивно въздействие понастоящем представлява за страната и обществото ни заплахата, сравнима със заплахата от конвенционална война. Това още веднъж потвърждава важността на когнитивното измерение за отбраната, наред с физическото и виртуалното. Тези три измерения допълват вече дефинираните от НАТО пет оперативни домейна – суша, въздух, море, кибер и космос.

След като отбраната е в обсега на опитите за когнитивна агресия и е обект на активна дезинформация, приоритетно работим по изграждане на институционална устойчивост срещу външна намеса и информационно манипулиране. През последната една година Министерството на отбраната усъвършенства своята информационна политика и активно развива способности за ефективни стратегически комуникации с българското общество. Вече имаме идентифицирани както ясна заплахата, така и мерки за справяне с нея. За да се защитим от използването на дезинформацията като оръжие против нас, както и за да достигат нашите послания по-бързо и по-ефективно до хората, ще сформираме специално звено по стратегически комуникации. В допълнение, Информационният център на Министерството на отбраната, със своите Военен телевизионен канал и вестник „Българска армия“, приоритетно и ежедневно работят по противодействие на дезинформацията. Тези наши военни медии активно ангажират аудиторията си с релевантни и важни теми от дневния ред на НАТО, ЕС и българската отбранителна политика.

Дейността по противодействие на когнитивната война на ведомствено равнище е необходима и важна, но сама по себе си е недостатъчна. Необходимо е борбата с дезинформацията да стане стратегически приоритет за всички държавни институции и за цялото общество. Трябва да се създаде институционална рамка за ефективни правителствени стратегически комуникации с хората. За целта предстои да бъде определена водещата национална институция и да се насърчава устойчиво междуведомствено и обществено сътрудничество в тази сфера.

Ето защо инициативи като днешната са особено полезни за идентифициране на проблемите и за намиране на правилните подходи и начини за тяхното разрешаване. Такива форуми следва да подпомагат активното взаимодействие между държавните институции и гражданския сектор. Убеден съм, че тепърва ни предстои заедно да работим още по-активно за устойчива и силна България в НАТО и ЕС.

Благодаря!